

Bijlage 5. Bijlage Onderbouwing en Evaluatie van het voorstel (CW3.1)

[Definitieve Luchtvaartnota, kenmerk IENW/BSK-2020/205698]

Op basis van Artikel 3.1 in de comptabiliteitswet wordt bij voorstellen een toelichting verwacht op nagestreefde doelstellingen, doeltreffendheid, doelmatigheid, ingezette beleidsinstrumenten en financiële gevolgen voor het Rijk en, waar mogelijk, maatschappelijke sectoren. Voorstellen die tot een substantiële beleidswijziging leiden dienen ook een evaluatieparagraaf te bevatten conform de motie Van Weyenberg en Dijkgraaf. Met deze bijlage wordt invulling gegeven aan de vereiste toelichtingen, die mogelijk verder worden aangevuld bij opvolgende Kamerbrieven. Deze bijlage is onderdeel van een pilot die in het kader van de Operatie Inzicht in Kwaliteit wordt uitgevoerd om de vindbaarheid van de vereiste toelichtingen te vergroten.

Onderdeel	Toelichting
Nagestreefde doelen	Met de Luchtvaartnota 2020-2050 zet het kabinet een nieuwe koers uit naar een veilige en duurzame luchtvaartsector die Nederland goed verbindt met de rest van de wereld, met heldere regels en voorwaarden voor de ontwikkeling van de civiele luchtvaart. ‘Slim en duurzaam’ is het uitgangspunt voor de Luchtvaartnota, met veiligheid op één. Dat staat in het regeerakkoord van 2017. Een goed functionerende luchthaven Schiphol met een succesvolle thuismaatschappij (home-carrier) is belangrijk voor de Nederlandse economie en onze aantrekkingskracht als vestigingsplaats. Het kabinet wil dat de luchtvaart klaar is voor de toekomst. Daarom moet de luchtvaart zorgen voor minder hinder en uitstoot van vervuilende stoffen. Bij de toekomstige ontwikkeling van de luchtvaart moeten de negatieve effecten op mens, natuur en milieu verminderen. Alleen als de luchtvaart er aantoonbaar in slaagt om stiller en schoner te worden, dan kan groei worden gerealiseerd. Centraal in de nieuwe Luchtvaartnota staan de volgende publieke belangen: - Nederland veilig in de lucht en op de grond; - Nederland goed verbinden; - Aantrekkelijk en gezonde leefomgeving; - Nederland duurzaam. De strategische doelen uit de Luchtvaartnota zijn: - Waarborgen van de veiligheid; - Nederland goed verbonden met de rest van de wereld; - Negatieve gevolgen voor de omgeving verminderen; - Negatieve gevolgen voor het klimaat verminderen; - Efficiënt gebruik van capaciteit in de lucht en op de grond; - Schoner en stiller maken van luchtvaart door innovatie.
Ingezette beleidsinstrument(en)	De uitvoeringsagenda bij de Luchtvaartnota geeft aan welke acties het Rijk de komende jaren in samenwerking met partijen onderneemt om invulling te geven aan de koers van de Luchtvaartnota 2020 – 2050. Het betreft de agenda voor de komende vijf jaren. Er wordt onder andere door het Rijk gewerkt aan de borging van de veiligheid, het kader voor de netwerkkwaliteit, het verbeteren van de leefkwaliteit, het borgen van de klimaatdoelen en het inrichten van een raamwerk voor samenwerking.

	De uitvoeringsagenda is ingedeeld langs de hoofdstukken uit de Luchtvaartnota en bestaat uit de vier publieke belangen (Veilige luchtvaart, Nederland goed verbonden, een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving, duurzame luchtvaart) en twee aanvullende thema's (Integrale mobiliteitsbenadering en Capaciteit; Bestuur en samenwerking). Voor meer informatie over de acties (invulling, wie betrokken en planning) wordt verwezen naar de uitvoeringsagenda die is bijgevoegd bij de definitieve Luchtvaartnota. In kader van de uitvoering van de Luchtvaartnota zijn diverse instrumenten opgenomen en toegelicht in de begroting van IenW voor 2021. Het gaat dan onder andere om: - State Safety Programme (SSP) / Nederlands Luchtvaartveiligheidsprogramma 2020-2024; - Programma programmatische aanpak vliegtuiggeluid/meten en rekenen; - Onderzoeken Luchtvaartnota (incl. monitoring en evaluatie); - Opdrachten en subsidies op gebied van hybride elektrisch vliegen; - Opdrachten versterking omgevingskwaliteit regionale luchthavens; - Actieprogramma onbemande luchtvaart (drones); - Opdrachten en subsidies klimaatbeleid luchtvaart; - Bijdrage aan Omgevingsraad Schiphol en Commissies Regionaal Overleg (CRO).
Financiële gevolgen voor het Rijk	Binnen de begroting van IenW is voor het luchtvaartbeleid voor de jaren 2021 t/m 2025 ruim €26 miljoen vrijgemaakt. Concreet zal er in 2021 €9,918 mln beschikbaar zijn, in 2022 €6,676 mln, in 2023 €3,831 mln, in 2024 €3,853 en in 2025 €2,096 mln. Het implementeren van de Luchtvaartnota brengt op korte termijn kosten met zich mee voor het uitvoeren van onderzoeken en het inwinnen van adviezen voor de verschillende publieke belangen. Die intensivering is meegenomen in de begroting van IenW (zie onderwerpen hierboven). Toekomstige kabinetten zullen besluiten over de financiële opgaven voor de lange termijn om de vier publieke belangen te borgen.
Financiële gevolgen voor maatschappelijke sectoren – als van toepassing	Het realiseren van de ambities uit deze nota brengt nieuwe opgaven voor de sector (op gebied van veiligheid, goede verbondenheid, gezonde leefomgeving en duurzame luchtvaart) en een andere rol voor de Rijksoverheid met zich mee. De luchtvaartsector heeft een belangrijke rol in het realiseren van de langetermijndoelen. Dit betekent ook dat de luchtvaartsector in beginsel zelf betaalt voor het halen van deze doelen. De Rijksoverheid blijft verantwoordelijk voor de uitvoering van publieke taken en daarmee voor de kosten van specifieke wettelijke taken, waarbij in overleg met de luchtvaartsector wel een bijdrage kan worden gevraagd indien de uitvoering van de taken tot voordeel van de sector is. Zie voor meer informatie over de financiële opgaven paragraaf 9.2 uit de Luchtvaartnota.

Nagestreefde doeltreffendheid	Ten behoeve van het Luchtvaartnota heeft het kabinet een plan-MER laten uitvoeren. Het plan-MER is zoveel mogelijk gebruikt om te onderzoeken wat de effecten van de verwachte ontwikkelingen en beleidskeuzes zouden zijn, hoe de negatieve (milieu-)effecten gemitigeerd zouden kunnen worden en wat hiervan vervolgens de impact zou zijn op de economie. De inzichten uit het plan-MER zijn voor het kabinet bepalend geweest voor het kiezen van de nieuwe koers (de voorkeursstrategie). Met de hierboven genoemde beleidsinzet wordt verwacht dat de nieuwe koers uit de Luchtvaartnota ingezet kan worden en dat de doelen gerealiseerd kunnen worden. Ze sluiten aan bij de beleidsopgaven die gesignaleerd zijn via onder meer een plan-MER, ze zijn geselecteerd op doelmatigheid, getoetst op politiek en maatschappelijk draagvlak en getoetst op uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. Voor de korte termijn zijn hiervoor middelen vrijgemaakt op de begroting van IenW (zie hierboven). Toekomstige kabinetten zullen besluiten over de financiële opgaven voor de lange termijn om de vier publieke belangen te borgen. Via monitoring en evaluatie wordt bepaald of de acties op koers liggen, hoe het staat met het halen van de doelen, en of het nodig is om het beleid bij te stellen. De Rijksoverheid monitort en evalueert de voortgang van de uitvoering van het beleid en of de beleidsdoelen worden gehaald. Dit levert sturingsinformatie op voor beleid en de periodieke bijstelling van de uitvoering.
Nagestreefde doelmatigheid	De vrijgemaakte financiële middelen voor de korte termijn zijn gericht ingezet om de acties uit de Luchtvaartnota op de publieke te ondersteunen (zie onder ingezette beleidsinstrumenten). Via monitoring en evaluatie wordt de komende jaren gekeken hoe de middelen van het Rijk het beste kunnen leiden tot de nieuwe koers uit de Luchtvaartnota en het realiseren van de doelen.
Evaluatieparagraaf (of en hoe)	De monitoring van de Luchtvaartnota richt zich op de voortgang en output van de belangrijkste acties, de effecten van die acties (outcome), het doelbereik en de monitoring van de transitie. Daarnaast zal in de monitor Luchtvaartnota de balans tussen de vier publieke belangen inzichtelijk gemaakt worden. De monitor wordt ingedeeld volgens de publieke belangen en thema's uit de Luchtvaartnota. Per publiek belang en thema zullen (kern)indicatoren worden bepaald. De (kern)indicatoren zullen ook worden opgenomen in het begrotingsartikel Luchtvaart van de rijksbegroting (vanaf de begroting 2022). De monitoring van de voortgang van acties wordt jaarlijks door het ministerie van IenW uitgevoerd en dient als basis voor de periodieke voortgangsrapportage over de Luchtvaartnota. De monitoring en evaluatie van de effecten en het doelbereik wordt elke twee jaar uitgevoerd. De inzet is om dit te laten uitvoeren door een consortium van onafhankelijke kennisinstellingen. De eerste editie van beide onderdelen van de monitor zal eind 2021 verschijnen. Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande monitors (bijv. de monitor netwerkqualiteit) of de nog op te stellen monitor Akkoord Duurzame Luchtvaart. Daarnaast zal verkend worden hoe aangesloten kan worden bij de systematiek

van de Monitor NOVI, aangezien de Luchtvaartnota een (onverplicht) programma is in kader van de Omgevingswet.